

Emlékeztető a Natura 2000 Tanácsadó Testület alakuló üléséről

Helyszín: KvVM, VII. emeleti tárgyaló

Időpont: 2009. június 25. 10.30-13.30

Résztevők: lásd névlista az emlékeztető végén

Haraszthy László köszöntötte a résztvevőket, és rövid bevezetőt tartott a Natura 2000 hálózatról, illetve bemutatta az azzal kapcsolatos főbb kérdésköröket.

A bemutatkozást követően a Natura 2000 Tanácsadó Testület (továbbiakban: Testület) megvitatta az ügyrend tervezetét, melyet módosításokkal a mellékelt formában fogadott el.

A résztvevők kérdéseivel, észrevételeivel, javaslataival kapcsolatban Haraszthy László a következőkről tájékoztatta a Testület tagjait:

- Amennyiben ez feltétlenül szükséges, lehetőség van a Testület bővítésére.
- A Testület létrehozásának célja a közös gondolkodás elősegítése, a felmerülő problémák, közérdeklődésre számot tartó kérdések megbeszéléséhez fórum biztosítása, a megoldások közös keresése és egymás véleményének megismerése.
- A Testület konzultatív jelleggel működik, melynek minden tagja élhet javaslattal a megvitandó témakörökkel, ülés összehívásával stb. kapcsolatban.
- A Testület kötelező érvényű döntéseket nem hoz, tevékenysége nem helyettesíti a tárcaközi bizottság vagy a közigazgatási egyeztetés folyamatát.
- A Natura 2000 területek területarányú és egyéb – az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból – finanszírozandó támogatások jórészt a társtarca hatáskörét érintő feladatok, a testületi üléseken viszont célszerű és hasznos az ezzel kapcsolatos javaslatokat, információkat megismerni és elősegíteni a kölcsönösen támogatható megoldásokat.
- Van lehetőség az írásos vélemények megkérésére is, amennyiben csak néhány, az adott tárgykörben érintett tag tájékozott a témában, és az előterjesztő részletesebben kívánja megvilágítani a javaslatokat.
- A Természetvédelmi Szakállamtitkárság által működtetett honlapon tájékoztatásul megjelenhetnek a Testülettel kapcsolatos aktualitások (a <http://www.termeszetvedelem.hu> célja eddig is a nyilvánosság tájékoztatása volt).

A legfontosabb kérdések megválaszolása után tájékoztatásképpen három, a Natura 2000 hálózattal kapcsolatos előadás megtartására került sor az alábbiakban:

A Natura 2000 hálózat és szabályozása Magyarországon

A madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv alapján kijelölt uniós természetvédelmi hálózat Magyarország kb. 20,6%-át fedi le. Uniós összehasonlításban a hazai kijelölés mértéke – összhangban természeti örökségünk gazdagságával – az erős középmezőnybe helyezi az országot, de Magyarország nem tartozik a kiemelkedően nagy területi lefedettségű tagállamok közé (mint például Szlovákia, Szlovénia vagy Spanyolország). A kijelölés mértékét azonban nem a többi tagországhoz, hanem az adott ország természetvédelmi értékeihez kell viszonyítani. Az Európai Bizottság 2007-ben a madárvédelmi irányelv alapján jogsértési eljárást indított hazánkkal szemben, az egyes fajokra nézve elégtelen területkijelölés miatt. Ezen kívül az Európai Bizottság az élőhelyvédelmi

irányelv alapján 2005-ben lefolytatott pannon biogeográfiai szeminárium területbővítésre vonatkozó megállapításainak végrehajtására – már módosított határidővel – 2009. szeptember 1-jét tűzte ki.

Fontos aktualitás, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján most történt meg az első jelentés a fajok és élőhelyek állapotáról. A Bizottság a közelmúltban végezte el a jelentés elemzését. Ennek alapján különösen kedvezőtlen a helyzete a pannon biogeográfiai régió közösségi jelentőségű élőhelytípusainak, az Unió egészére nézve a lápoknak és a gyepeknek, a fajokra tekintettel pedig elsősorban a közösségi jelentőségű gerinctelen állatoknak. A mezőgazdasághoz kötődő élőhelytípusok helyzete összességében rosszabb a nem agrárjellegű élőhelyekénél. Az értékelésnél a Bizottság azonban óvatosságra int, tekintettel az alapadatok – sok esetben – gyenge minőségére. A Bizottság már most jelezte, hogy a következő hatéves jelentési ciklus során érzékelhetővé kell válnia a Natura 2000 hálózat pozitív hatásainak a jelölő értékek természetvédelmi helyzetére.

Gazdálkodási előírások és támogatási lehetőségek a Natura 2000 területeken

A Natura 2000 területeken a kedvező természeti állapot fenntartásának egyik első lépése a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. Korm. rendelet megalkotása volt, mely alapszintű, kötelező előírásokat tartalmaz, ezzel segítve a gyepterületek fenntartását. A KvVM álláspontja a kezdetektől az, hogy a kötelező előírások a kedvező természeti állapot fenntartását biztosítsák, gazdálkodók számára teljesíthetők legyenek és a kompenzációs források követelményrendszerének feleljenek meg. Az alapszintű előírások kompenzációját a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 128/2007. FVM rendelet teremti meg, mely alapján 38 EUR/ha kifizetés jár a gazdálkodóknak. Az alapszintű előírásokon túlmutatóan a Natura 2000 célok elérését és a területek természetvédelmi célú fejlesztését az agrár-környezetgazdálkodási források segíthetik. Speciális, természetvédelmi jellegű célprogramokat lehet igényelni a Magas Természeti Értékű Területeken (korábban Érzékeny Természeti Területek). Komolyabb természetvédelmi célú vállalkozások, ugyanakkor magasabb támogatási összegek kapcsolódnak ehhez a kifizetéshez, melyet 2009-ben közel 900 ezer ha-on lehet igényelni (ennek 51 %-a Natura 2000 terület). A Natura 2000 hálózat fenntartását a fenti, legjelentősebb jogcímek mellett számos más támogatási lehetőség is segíti (nem termelő beruházások támogatása, erdő-környezetvédelmi kifizetések stb.).

A Natura 2000 hálózattal kapcsolatos jogsértési eljárások menete

Az utóbbi időben hazánkban is egyre gyakoribbá vált, hogy a Bizottság vizsgálja a Natura 2000 hálózat védelmének megfelelőségét. Ennek különböző fokozatai lehetnek: A Bizottság hivatalból vagy panaszos bejelentése alapján, a közösségi kötelezettségek vagy a közösségi jog megsértése esetén a tagállam ellen jogsértési eljárást indíthat. Először „hivatalos figyelmeztető levelet” (első írásbeli figyelmeztetést – formal notice), majd ha nem tartja kielégítőnek a választ, „indokolással ellátott véleményt” (utolsó írásbeli figyelmeztetést – reasoned opinion) küld. Ha a tagállam nem tesz eleget az indokolással ellátott véleményben foglalt feltételeknek, a Bizottság az Európai Közösségek Bíróságához fordulhat, amely egyszeri átalányösszegű büntetést és/vagy napi tételes kényszerítő bírságot szabhat ki.

Magyarországon az uniós csatlakozás óta csak a természetvédelem területén 7 db hivatalból indított jogsértési eljárás, 6 db panasz alapján indított jogsértési eljárás (összesen 13 eljárás) van folyamatban. A legtöbb eljárás az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv nem

megfelelő átültetése és alkalmazása tárgyában indult. Az utóbbi időben a Natura 2000 erdőterületekre vonatkozó panaszok és eljárások sokszorozódtak meg.

Az előadások elhangzása után Haraszthy László jelezte, hogy hamarosan esedékes lesz a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet módosítása, melynek szövegét az államtitkári értekezleten történő jóváhagyás után mindenkinek elküldjük. Ez valószínűleg a nyári szabadságok idejére esik. Amennyiben szükségesnek tartják a Testület tagjai a személyes egyeztetést, akkor erre találunk alkalmat. A soron következő ülésen (valószínűleg már az őszi időszakban) napirendre tűzzük (az ülésen elhangzott javaslatra) a Natura 2000 fenntartási tervek kérdéskörét is.

Budapest, 2009. július

Jóváhagyta: Haraszthy László természetvédelmi szakállamtitkár

Az ülésen részt vettek:

Dr. Báldi András (Magyar Természettudományi Múzeum, Állattár)
Balogh Rita (Honvédelmi Minisztérium, Infrastrukturális Ügynökség, Környezetvédelmi Osztály)
Dr. Juhász Magdolna (Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága)
Károlyi Noémi (Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt., Erdőgazdasági Igazgatóság)
Kovács Gábor (Országos Magyar Vadászkamara)
Kovács Dávid (Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium)
Králl Attila (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület)
Lapos Tamás (Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium)
Luzsi József (Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége)
Dr. Magyar Gábor (WWF Magyarország)
Makovényi Anna (Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium)
Dr. Podmaniczky László (Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, Környezetgazdaságtani Tanszék)
Prommer Mátyás (Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács)
Dr. Sárvári János (Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége)
Dr. Vajna Tamás (Magyar Agrár-környezetgazdálkodók Egyesülete)
Weisz Miklós (Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége)

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium részéről:

Birck Ernő
Érdiné dr. Szekeres Rozália
Dr. Gáspár Vera
Haraszthy László
Schmidt András
Tóth Péter
Varga Ildikó
Verseczki Nikoletta

Kimentésüket kérték:

Dr. Ábrahám Levente (Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága)

Dr. Láng István (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)

Dr. Pataki György (Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet,
Környezetgazdaságtani Tanszék)

Dr. Schmuck Erzsébet (Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács)

Dr. Standovár Tibor (ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tanszék)